

NORGES HANDELS- OG SjøFARTS TID-
ENDE

13. juni 1940

102921

Dr. Smedals nye bok om Grønland.

Fra dosent Adolf Hoel.

I anledning av «N. H. og S. T.»s anmeldelse av denne bok må det være mig tillatt å komme med noen bemerkninger.

Anmelderens nærmest hånlige omtale av boken er ikke på sin plass. Han sammenligner dr. Smedals arbeid med Arkimedes' sirkler og vil dermed tydeligvis karakterisere dr. Smedal som en sirkelighetsfjern drømmer. Når tror jeg forresten at det beror på en grov feilvurdering av anmelderen når han betrakter Arkimedes på den måte han gjør. Det minner mig om en mann som i en avisartikkel skrev om et eller annet som han mente var like fjernt fra det daglige livs problemer som «en logaritme eller en cosinus». Mannen ante åpenbart ikke hvilken enorm rolle disse matematiske begreper spiller for det praktiske liv. På samme måte forholder det sig med anmelderens syn på Arkimedes og dr. Smedal.

Men saken har også en annen side. Hver av oss har en eller annen sirkel å passe i samfundet. Noen har store sirkler, andre — og det er de aller fleste — har små sirkler. Vi kan ikke alle være skipsredere, grosserere eller direktører. Man skulde tro at det i denne tid gjaldt at hver passet den sirkel han skal ta sig av, og det har da heller ikke manglet på opfordring hertil fra myndighetenes side. Man skal også huske på at vi i det besatte område ikke har noen regjering, og at det av den grunn ikke er alle samfundsoppgaver som blir ivare tatt som de skal. At det arbeid som dr. Smedal utfører ikke er ham pålagt hverken av samfundet eller andre, men at han selv har tatt arbeidet op skulde vel ikke forandre sakforholdet.

Hertil kommer endelig, som allerede nevnt, at dr. Smedals sirkel slett ikke er så ubetydelig som anmelderen vil ha det til. Hans syn på dr. Smedals arbeid er et meget utbredt Oslo- eller Østlandssyn som ikke har øie for andre landsdelers — i dette tilfelle Vestlandet og Nord-Norges — livsviktige interesser. Det er Gunnar Knudsens beryktede avkrokssyn. De forhold vi nu gjennomlever kan bli skjebnesvangre for våre næringsinteresser og våre politiske interesser i polartraktene, hvis ingen passer på dem. Det er derfor en guds lykke at vi har en mann som dr. Smedal, som har initiativ, evne, vilje og kunnskaper til å gjøre det. Vi har all grunn til å være ham dypt takknemlig for det.

Adolf Hoel.

*

Anmelderen har selvsagt ikke innlått sig på noen vurdering av forlenget avdøde Archimedes' arbeid. Det har verdenshistorien besørget, og hans eftermele er så godt, at dr. Smedal ikke skulde behøve å føle sammenligningen som ham.

Tvertimot, anmelderen har uttrykkelig og rørende fremhevd begge herrers evne til å fordype sig i et emne, slik at selv verdensomveltende begivenheter ikke har kunnet distrahere dem. Deri ligger likheten.

Den praktiske nytte av Archimedes' virksomhet er også såpass kjent at anmelderen har ansett det ganske overflødig å komme nærmere inn på den side av saken. Han har videre ment at det er for tidlig å fastslå den praktiske betydning av dr. Smedals arbeid med Grønlandssaken.

Anmelderen har henvist til det norske

folks avgjorte tilbøielighet til å fantasere sig bort fra det nærliggende og livsviktige til fjerntliggende ting av underordnet betydning for oss.

Det kan kanskje heller ikke bestrides at våre styrere har løpt efter lyktmenn, i Geneve og i Haag, så de glemte løsningen av de sentrale oppgaver. De vant ikke Grønland, de tapte alt!